

EL GOS DE MUNTANYA DELS PIRINEUS

**L'AMIC I PROTECTOR
DELS RAMATS**

PROPOSTA DIDÀCTICA: EL GOS DE MUNTANYA DELS PIRINEUS: L'AMIC I PROTECTOR DELS RAMATS

PRESENTACIÓ

Dos són els propòsits fonamentals de l'Institut Pirinenc del Gos de Muntanya dels Pirineus: facilitar la tinença d'aquest gos als ramaders que pasturen els seus ramats en territori de llops i óssos, i el de donar a conèixer la tasca que fa aquesta raça pirenaica en la protecció dels ramats i, en conseqüència, la seva aportació a favor de la recuperació de la biodiversitat pirinenca. A partir d'aquí s'ha forjat el "Projecte Biodiversitat".

Tanmateix, creiem que és de vital importància que el coneixement d'aquest Projecte arribi a tothom, però especialment, als que en un futur no massa llunyà, seran els que compartiran aquest espai natural amb les altres espècies de la serralada.

Així, per dur-lo a terme comptem amb el suport econòmic de la Fundació Territori i Paisatge de Caixa Catalunya, l'ajuda de la qual, ha estat imprescindible per poder presentar-vos aquesta proposta pedagògica adreçada als centres educatius de la Cerdanya, tant de l'Estat espanyol com del francès, en els nivells d'educació infantil i cicle inicial de primària.

PROPOSTA DIDÀCTICA: EL GOS DE MUNTANYA DELS PIRINEUS: L'AMIC I PROTECTOR DELS RAMATS

CONTINGUTS

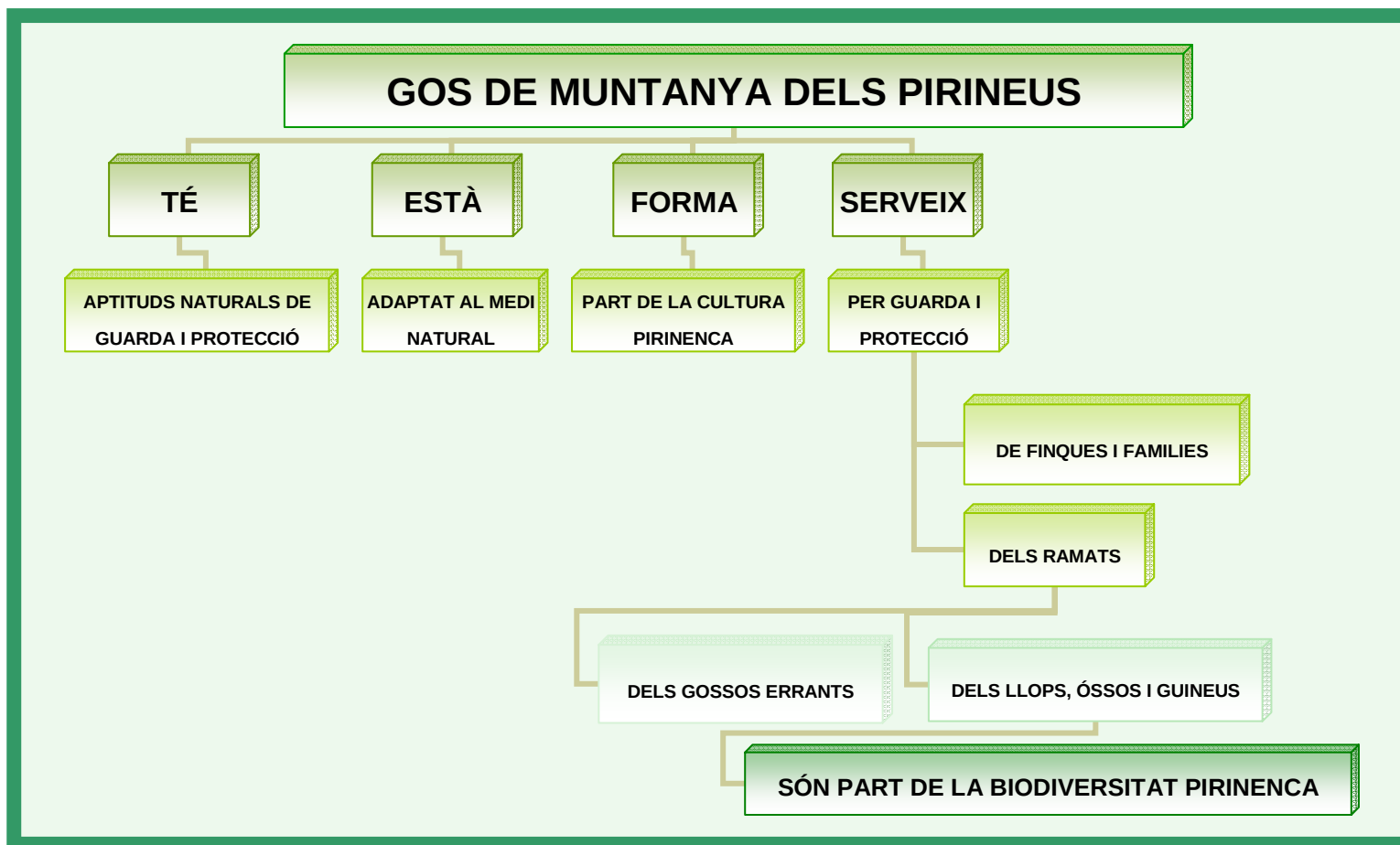
La metodologia de base es conforma a través d'un element col·lectiu i aglutinant que és el conte, a partir del qual, s'han elaborat 15 fitxes individuals on l'alumne treballarà diferents destreses, per tal d'arribar a conèixer el "Muntanya" i els altres elements que l'envolten en la seva funció de protecció dels ramats.

Tot el vocabulari que s'utilitza en les fitxes s'ha introduït prèviament en el conte, perquè l'alumne es familiaritzi amb el seu significat de tal manera que el vegi formant part d'una mateixa unitat natural.

Hem elaborat una graella on especifiquem set activitats i els ítems que es poden valorar quan es treballi amb els alumnes. També hem incorporat una representació gràfica i esquemàtica perquè es vegi l'especial naturalesa, idiosincràsia i funcions d'aquesta raça pirinenca, i la seva contribució en l'acceptació de la tornada dels grans carnívors pirinencs.

	Sensibilització pels temes ecològics	Respecte al medi natural	Observació de la realitat	Lectura de text	Lectura d'imatges	Motricitat fina	Vocabulari	Comprensió lectora	Memorització	Coordinació oculo-manual	Expressió oral	Expressió escrita	Raonament abstracte	Creativitat	Percepció figura-fons	Discriminació visual	Discriminació del tot i de les parts	Raonament matemàtic	Recitació entonació
CONTE	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓			✓								
RELACIONA, SENYALA	✓		✓		✓	✓	✓	✓								✓			
AGRUPA I COMPTA	✓				✓	✓												✓	
ENDEVINALLA	✓		✓	✓			✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓					✓
PINTA, RETALLA.....	✓		✓		✓					✓				✓		✓	✓		
POSA EL NOM	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓		✓					✓		
DIFERÈNCIES I PINTA	✓				✓	✓				✓				✓	✓	✓	✓		

EN BLANC I LA TAQUES

EREN ELS ÚLTIMS DIES DEL MES DE SETEMBRE. CADA VEGADA ELS DIES EREN MÉS CURTS I LA FRESQUETA JA ES FEIA SENTIR A LES PASTURES DE LA MUNTANYA, COSTANT MÉS QUE CREIXÉS L'HERBA. AIXÒ VOLIA DIR QUE ELS RAMATS QUE DURANT TOT L'ESTIU S'HAVIEN ALIMENTAT D'ELLA, HAVIEN DE COMENÇAR A BAIXAR A LES VALLS I ALS SEUS CORRALS, PER PASSAR L'HIVERN QUE S'APROPAVA.

UN DELS RAMATS QUE DURANT L'ESTIU HAVIA ESTAT EN UN DELS PRATS D'ALÇADA DE LA Cerdanya es preparava per baixar. En aquest ramat hi havien 800 caps de bestiar entre ovelles, anyells, marrans, cabres, cabrits i bocs, i el cuidava un pastor que es deia Pep. També hi havien dos gossos d'atura que es deien Pinxo i Pastora ambdós de pelatge fosc i dos gossos de muntanya dels Pirineus que es deien Blanc i Taques de pelatge blanc.

Durant tot l'estiu, els gossos d'atura havien estat pendents de les ordres que rebien del pastor per conduir el ramat on ell volia, per això, els gossos d'atura s'anomenen: "gossos de conducció de ramats". En canvi, els gossos de muntanya dels Pirineus, durant tot l'estiu havien estat al voltant o al costat del ramat per vigilar que ningú se'ls hi apropés i els hi fes mal, per això, s'anomenen: "gossos de protecció de ramats".

A mitja tarda el ramat d'en Pep va agafar el camí de tornada a casa, varen començar a baixar per la vessant de la muntanya, anaven molt a poc a poc perquè les ovelles i les cabres aprofitaven per anar menjant la minsa herba que creixia als seus peus. El pastor anava davant amb els gossos d'atura, en canvi, els gossos de muntanya dels Pirineus, l'un anava a un costat i l'altre anava al darrera, tots dos controlant que no quedés cap ovel·la o cabra endarrerida i, a la vegada, vigilant que cap salvatgina s'acostés al ramat.

Com que el camí de tornada a la vall era molt llarg, en Pep va decidir fer nit a una pleta que estava arrecerada del vent del nord per unes roques molt grans, així les ovelles i les cabres descansarien millor. Una vegada el pastor i els gossos d'atura varen sopar es van aixoplugar dins d'una petita cova que feien les mateixes roques. En canvi els gossos de

MUNTANYA DELS PIRINEUS, UNA VEGADA TAMBÉ VAN ACABAR DE SOPAR, VAN BUSCAR ELS LLOCS MÉS ADIENTS PER PODER VIGILAR MOLT BÉ EL RAMAT DURANT LA LLARGA NIT. EN BLANC ES VA POSAR SOBRE LES ROQUES QUE TANCaven LA PLETA PEL NORD I LA TAQUES ES VA COL·LOCAR AL CANTÓ OPOSAT, O SIGUI AL SUD, AL COSTAT DEL RAMAT; AIXÍ PODRIEN ESTAR A L'AGUAIT PER SI S'ACOSTAVA ALGUN PREDADOR. DE TANT EN TANT, EN BLANC EMETIA UNS LLADRUCS QUE RESSONAVEN PER TOTA LA MUNTANYA VOLENT DIR ALS POSSIBLES ENEMICS DEL RAMAT QUE ELL ESTAVA VIGILANT.

PASSAVA UNA MICA DE MITJANIT QUAN EN BLANC VA SENTIR EN DIRECCIÓ MUNTANYA AMUNT UN BEL D'OVELLA SEGUIT D'UN ALTRE MÉS FLUIXET. DE SEGUIDA ES VA AIXECAR I VA MIRAR EN DIRECCIÓ D'ON VENIEN ELS BELS, I.....¡¡NO S'HO PODIA CREURE!! A LA LLUNYANIA QUATRE PETITS ULLETS COM SI FARS FOSSIN AVANÇAVEN CAP ON ELL ESTAVA.

ALESHORES, SENSE PENSAR-S'HO DUES VEGADES LI VA DIR A LA TAQUES:

- ALGUNA COSA HA PASSAT PERQUÈ VENEN MUNTANYA AVALL UNA OVELLA I UN ANYELL, PER TANT ME'N VAIG CORRENTS A TROBAR-LOS NO FOS CAS QUE ELS LLOPS, ELS OSSOS O LES GUINEUS ELS ATAQUESSIN.

QUAN EN BLANC VA ARRIBAR ON ESTAVEN L'OVELLA I L'ANYELL ELS HI VA PREGUNTAR QUÈ ELS HI HAVIA PASSAT, LLAVORS, L'OVELLA LI VA CONTESTAR:

- DONCS QUE QUAN BAIXÀVEM M'HE TROBAT MOLT CANSADA I SENSE QUE NINGÚ SE'N ADONÉS M'HE ATURAT AL DARRERA D'UNS NERETS A REPOSAR I M'HE QUEDAT DORMIDA I QUAN M'HE DESPERTAT JA ERA DE NIT I HE SENTIT QUE EL FILLET QUE PORTAVA A LA PANXA JA VOLIA NÉIXER. DESPRÉS, MENYS MAL QUE HE SENTIT ELS TEUS LLADRUCS QUE M'HAN GUIAT CAP A VOSALTRES.

EN BLANC ES VA ESPOLSAR EL CAP I LI VA DIR:

- NO ET QUEDIS MAI SOLA A DESCANSAR SENSE AVISAR-NOS PERQUÈ JA SAPS QUE PER AQUESTES CONTRADES HI HA LLOPS, OSSOS I GUINEUS I SI S'HAGUESSIN ADONAT DE LA VOSTRA SITUACIÓ DE BEN SEGUR QUE US HAURIEN ATACAT.

L'OVELLA VA ENTENDRE DE SEGUIDA EL QUE LI DEIA EN BLANC I LI VA PROMETRE QUE MAI MÉS HO FARIA I TOTS JUNTS VAN ANAR CAP ON EL RAMAT ESTAVA DESCANSANT. UNA VEGADA VAN ARRIBAR A LA PLETA, L'OVELLA I EL SEU FILLET ES VAN POSAR JUNT A LES SEVES COMPANYYES I EN BLANC VA TORNAR AL SEU LLOC DE GUÀRDIA.

AL DIA SEGÜENT DE BON MATÍ I DESPRÉS D'ESMORZAR EL PASTOR VA DONAR L'ORDRE DE MARXAR. EN PINXO I LA PASTORA VAN FER QUE EL RAMAT ES MOGUÉS EN DIRECCIÓ CAP A LA VALL I EN BLANC I LA TAQUES VAN OCUPAR ELS SEUS LLOCS AL VOLTANT DEL RAMAT.

A PRIMERA HORA DE LA TARDA I DESPRÉS D'HAVER MENJAT, LES OVELLES I LES CABRES ES VAN POSAR A AMORRIAR, I EN PEP, EN PINXO I LA PASTORA VAN APROFITAR PER FER LA MIGDIADA. PERÒ, EN BLANC I LA TAQUES ES VAN COL·LOCAR AL VOLTANT DEL RAMAT FENT GUÀRDIA.

AL CAP D'UNA ESTONA, LA TAQUES VA SENTIR UNA OLORE MOLT FORTA QUE CONEIXIA MOLT BÉ I VA AIXECAR EL NAS PER ESBRINA DE QUINA DIRECCIÓ VENIA. ALESHORES, VA DESCOBRIR QUE L'OLOR VENIA D'UN BOSC DE PI NEGRE QUE NO ESTAVA MASSA LLUNY. LA TAQUES VA AVISAR DE SEGUIDA A EN BLANC QUE ES VA AIXECAR I VA ANAR COM UN LLAMPEC CAP AQUELLA DIRECCIÓ.

EN ARRIBAR AL BOSC, EN BLANC ESTAVA MOLT TENS, LA CUA AIXECADA SOBRE LA GROPA FENT EL QUE SE'N DIU "LA RODA PIRINENCA", ELS PELS DE SOBRE LA CREU ELS TENIA MOLT ESTARRUFATS I NO PARAVA DE MIRAR AL SEU VOLTANT. DE SOBTE VA SENTIR UN SOROLL I ES VA TROBAR CARA A CARA AMB DOS LLOPS, L'UN ERA UN MASCLE I L'ALTRE UNA FEMELLA.

DESPRÉS DE LA PRIMERA SORPRESA EN BLANC ELS HI VA DIR:
- QUÈ FEU AQUÍ!!!

I EL LLOP MASCLE LI VA CONTESTAR:
- ES QUE TENIM UNA CADELLADA DE LLOBATONS I LA MARE HA DE MENJAR MOLT PER TENIR LA LLET SUFICIENT PER ALLETAR-LOS PERQUÈ SINÓ ES MORIRAN, I HEM PENSAT QUE UNA OVELLA O UNA CABRA ENS ANIRIA MOLT BÉ.

I EN BLANC ELS HI VA REPLICAR:

- DONCS HO SENTO MOLT PER VOSALTRES I PELS VOSTRES LLOBATONS, PERÒ AQUÍ NO TENIU RES A FER. JO I LA TAQUES TENIM LA RESPONSABILITAT DE PROTEGIR AQUEST RAMAT I AIXÍ HO FAREM, PER TANT, ANEU-VOS-EN.

LLAVORS, LA LLOBA QUE ESTAVA MOLT ANGOIXADA PER ALIMENTAR ELS SEUS PETITS, VA DIR:

- FA TRES DIES QUE NO MENJO I TINC MOLT POCA LLET I ELS MEUS LLOBATONS CADA VEGADA QUE EM VEUEN NO PAREN DE PLORAR DEMANANT-ME MENJAR!!!

ALESHORES, EN BLANC MOLT EMPIPAT ELS HI VA DIR:

- VOSALTRES ESTEU MOLT EQUIVOCATS, PERQUÈ NO FEU LA FUNCIO QUE HEU DE FER A LA NATURA; PERQUÈ EN LLOC DE VENIR A MENJAR-VOS ALGUNA OVELLA O ALGUNA CABRA, HEU DE MENJAR-VOS ELS ANIMALS QUE VIUEN AL BOSC QUE ESTAN MALALTS I ES MORIRAN, AIXÍ EVITAREU QUE PATEIXIN I QUE LES MALALTIES S'ESCAMPIN. I SI HO FEU AIXÍ, MAI ENTRAREU EN CONFLICTE NI AMB NOSALTRES NI AMB LES PERSONES.

ELS DOS LLOPS VAN VEURE QUE EN BLANC TENIA TOTA LA RAÓ DEL MÓN I LI VAN CONTESTAR:

- TENS RAÓ, BLANC, A PARTIR D'ARA ET PROMETEM QUE MAI MÉS ATACAREM CAP RAMAT, LA VERITAT ÉS QUE MAI HAVÍEM PENSAT EN EL QUÈ ENS ACABES DE DIR I PER AIXÒ T'ESTEM MOLT AGRAÏTS.

TOT SEGUIT, ES VAN ACOMIADAR I EN BLANC VA TORNAR CAP EL RAMAT I LI VA EXPLICAR A LA TAQUES COM HAVIA ANAT TOT. MENTRESTANT, EN PEP, EN PINXO I LA PASTORA SEGUIEN DORMINT COM SI RES HAGUÉS PASSAT.

A MITJA TARDA EL RAMAT ES VA POSAR ALTRE VEGADA EN MARXA I EN FER-SE FOSC, TOTS PLEGATS VAN ARRIBAR AL CORRAL D'HIVERN MOLT CONTENTS PERQUÈ LA TORNADA A CASA HAVIA ANAT MOLT BÉ.

RELACIONA

RAMAT

GOS DE MUNTANYA DELS PIRINEUS

GOS D'ATURA CATALÀ

RELACIONA

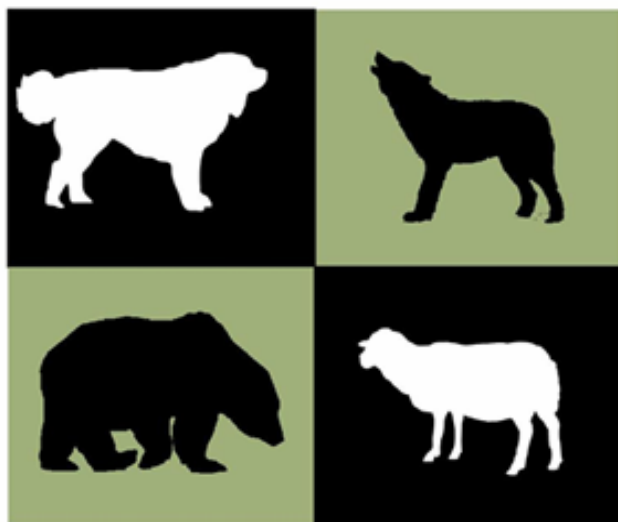
ANYELL

OVELLA

**CADELLS DE GOS DE
MUNTANYA DELS PIRINEUS**

RELACIONA

PROJECTE

BIODIVERSITAT

ós

OVELLA

GOS DE MUNTANYA DELS
PIRINEUS

LLOP

RELACIÓ

GOS DE CONDUCCIÓ DE RAMATS

GOS DE PROTECCIÓ DE RAMATS

SENYALA

EN JOAN ÉS UN PASTOR QUE PASTURA EL SEU RAMAT EN EL MASSÍS DEL CARLIT I A VEGADES TÉ PROBLEMES AMB ALGUN LLOP O AMB ALGUN ÓS, ALESHORES, SENYALA QUINA RAÇA DE GOS LI FA FALTA DE LES QUE HI HA A CONTINUACIÓ:

PASTOR ALEMANY

DÀLMATA

PASTOR BELGA

DOBERMAN

BOBTAIL

GOS D'ATURA CATALÀ

SCHNAUZER

TERRANOVA

PASTOR ESCOCÈS

BERGER DES
PYRÉNÉES

GOS DE MUNTANYA
DELS PIRINEUS

ALASKAN MALAMUTE

AGRUPA I COMPTA

ANYELLS _____

CADELLS _____

AGRUPA I COMPTA

CABRITS _____

GOSSOS _____

CABRES _____

ENDEVINALLA

LLEGEIX

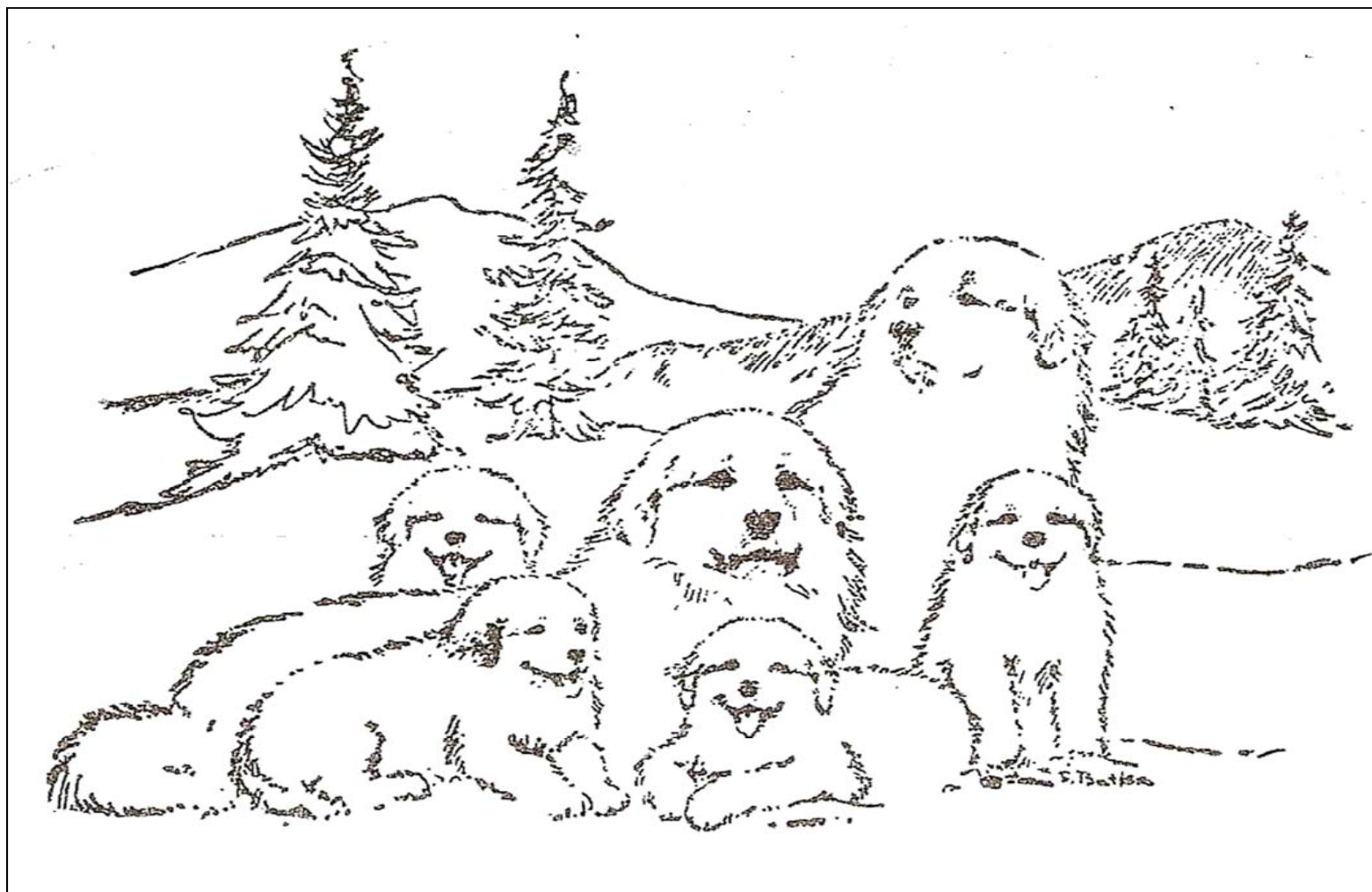
PER COMUNICAR-ME LLADRO,
PORTO UN ABRIC BLANC,
I SI L'ÓS O EL LLOP ARRIBEN,
ELS ALLUNYO DEL RAMAT.

*Per comunicar-me lladro,
porto un abric blanc,
i si l'ós o el llop arriben,
els allunyo del ramat.*

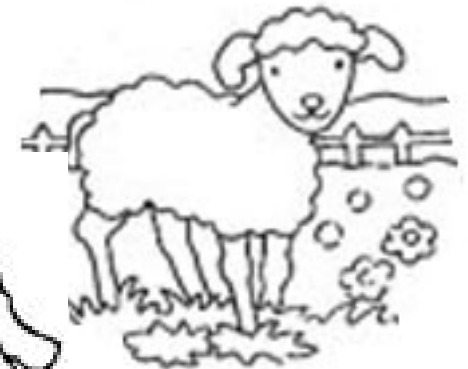
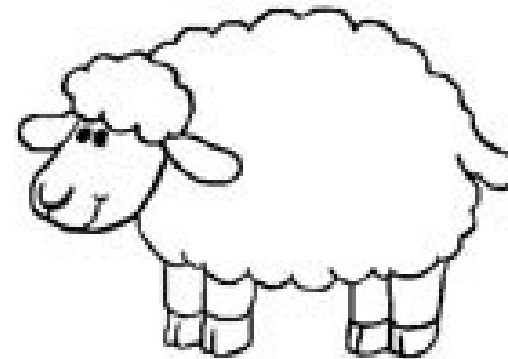
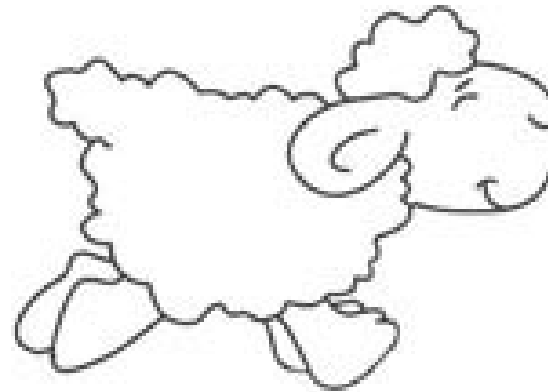
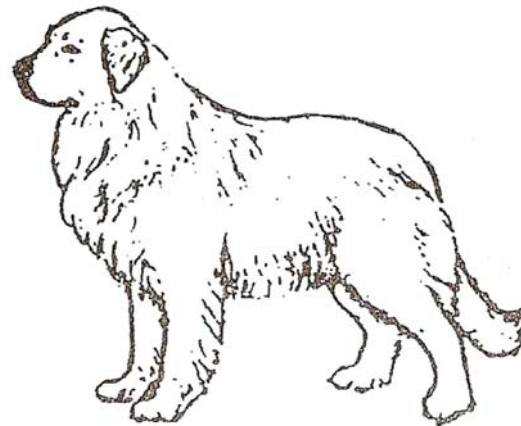
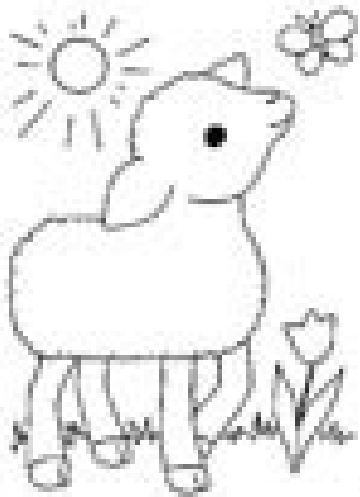
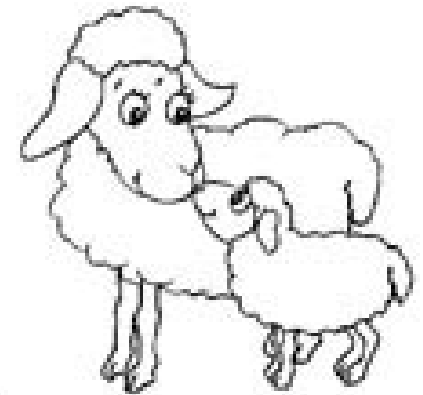
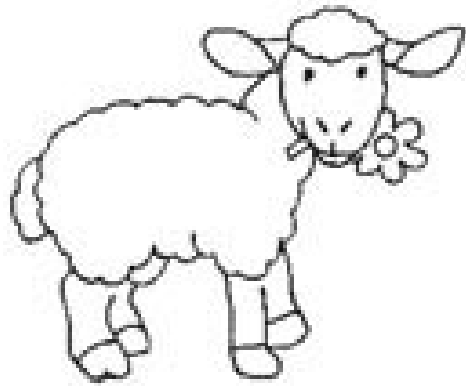
DIBUIXA

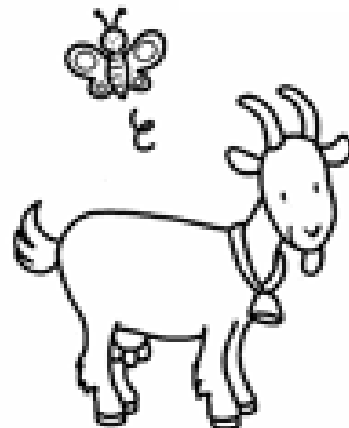
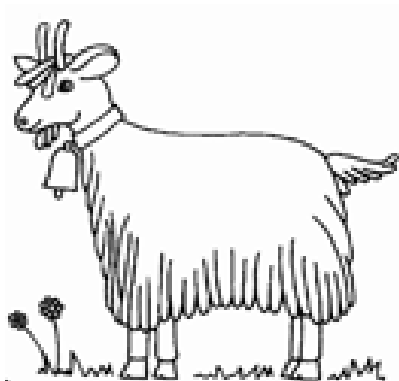
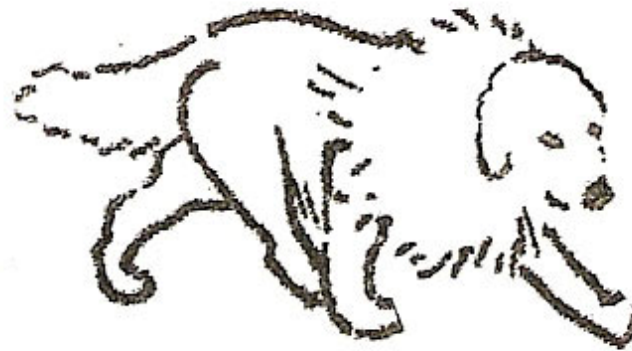
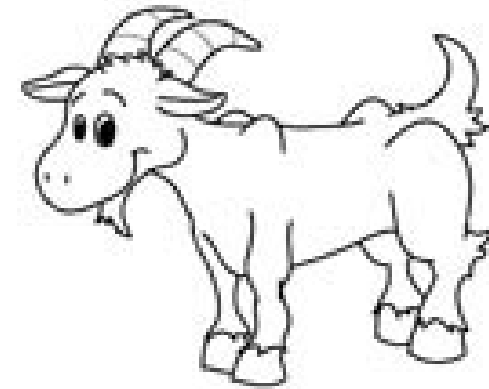
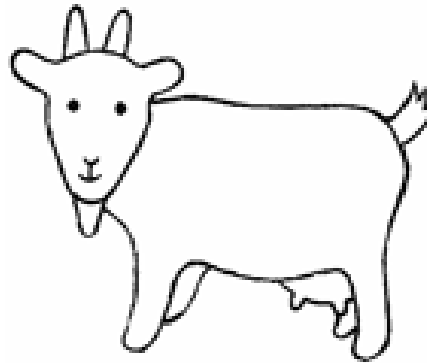
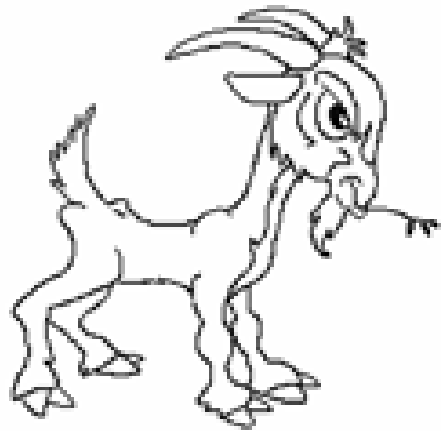
PINTA

PINTA, RETALLA I FES UN RAMAT

PINTA, RETALLA I FES UN RAMAT

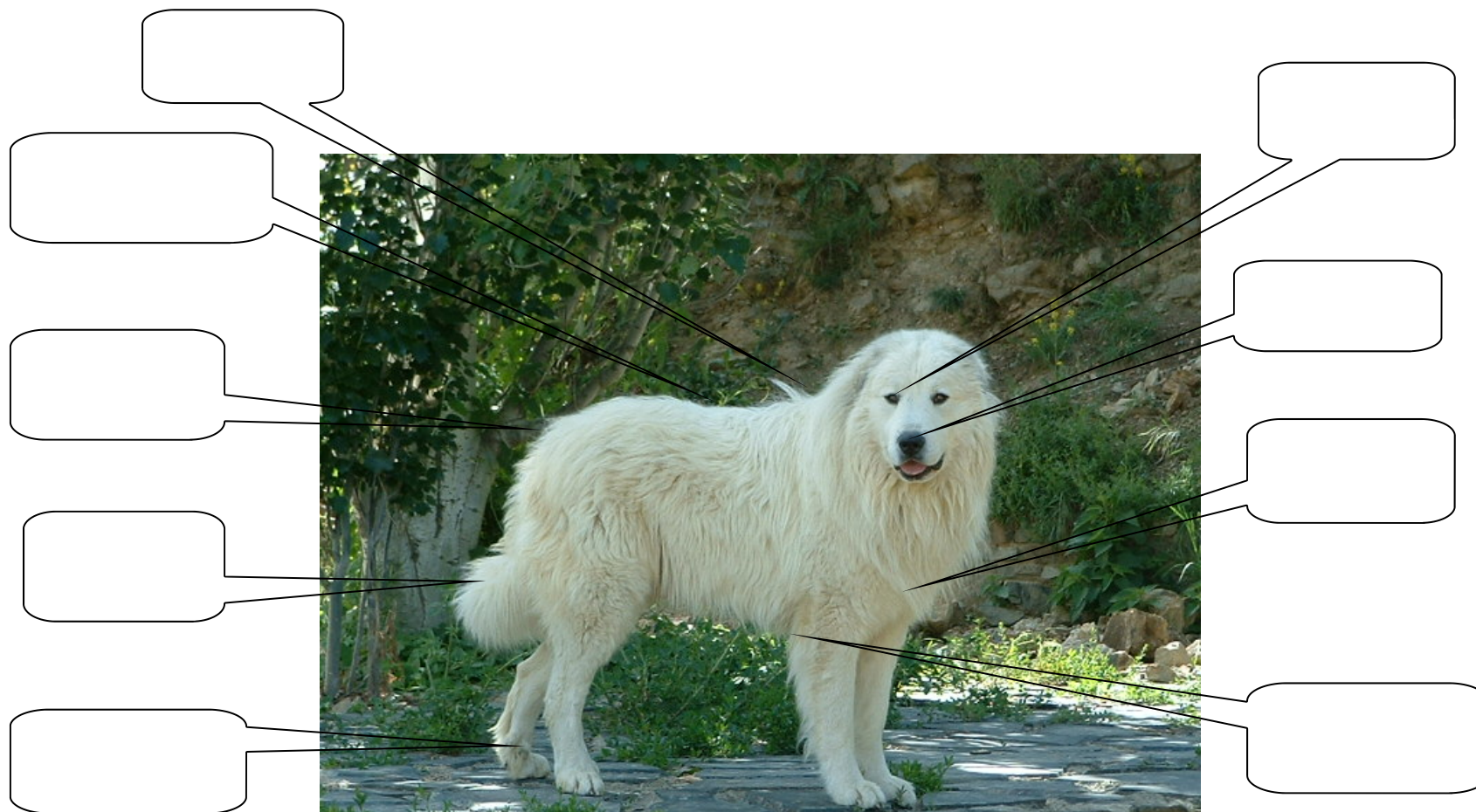
RETALLA I POSA'L EN EL RAMAT

RETALLA I ENGANXA

POSA EL NOM AL SEU LLOC

CREU CUA ULL COLZE GROPA NAS ESPERONS PIT DORS

BUSCA 5 DIFERÈNCIES I PINTA

PROJECTE

BIODIVERSITAT

Amb el suport de:

FUNDACIÓ TERRITORI I PAISATGE
La Pedrera, carrer Provença 261-265 2º 2ª
08008 BARCELONA
Telèfon: +34 93 484 73 67
Fax: +34 93 484 73 64
www.caixacatalunya/territoriipaisatge

Edita:

INSTITUT PIRINENC DEL GOS DE MUNTANYA DELS PIRINEUS
La Borda d'Urtx
17538 URTX (Cerdanya-Pirineus Orientals)
Telèfon: +34 629 613 399
Fax: +34 972 89 06 20
www.institutpirinenc.org

Autor:

JOAN FERRER I SIRVENT